

DE KWESTIE

Gaat internationalisering onderwijs te ver?

Francisca Wagenmakers

Het aantal Engelstalige studies in het hoger onderwijs neemt al jaren toe. Dit schooljaar waren er 677 Engelse universitaire opleidingen, tegenover 318 in het Nederlands. Zo staat ons land op de kaart als magneet voor internationale studenten. Intussen ziet een aanzienlijke groep leerlingen in eigen land af van studeren, omdat ze geen Nederlandstalige opleiding en geen kamer kunnen vinden. Is de internationalisering van het hoger onderwijs een zegen of een vloek? Francisca Wagenmakers en Radboud Winkels kruisen de degens.

Dr. Radboud Winkels

Stel limiet aan aantal vakken in het Engels

Een jonge diabetes-verpleegkundige schreef vorig jaar de instructie voor een patiënt om insuline te spuiten mits de bloedsuikerwaarde van de man lager was dan 6. Dat had tot een levensbedreigende situatie voor hem kunnen leiden als een arts het woord 'mits' niet had vervangen door 'tenzij'. Goed taalgebruik was hier nodig om de patiënt duidelijk te maken hoe hij zijn medicijnen veilig moest gebruiken. Een gevaarlijk taalfoutje dus.

Goed taalgebruik is vooral belangrijk als we spreken of schrijven over complexe zaken, in de wetenschap, een bedrijf, een debat, enzovoort. De juiste woorden kiezen, zinnen goed formuleren en tekstverbanden duidelijk maken. Woorden doen ertoe.

Taalontwikkeling

De genoemde verpleegkundige had nog Nederlandstalig onderwijs gehad, maar studenten van Engelstalige opleidingen vertellen regelmatig dat ze niet goed over hun vak kunnen spreken of schrijven in het Nederlands. Ze spreken in de collegezaal meestal een vereenvoudigd Engels met veel fouten. Veel van hun docenten spreken helemaal geen Nederlands. Dat is niet goed voor hun vakkennis, want onderwijs in hun moedertaal leidt tot dieper begrip. Nederlandse studenten die het Engels machtig beheersen blijven weg of vallen uit. Op veel steun

hoeven die ook niet te rekenen, want de docenten zijn overbelast door de collegezalen vol internationale studenten die afkomen op onze Engelstalige opleidingen.

Afgezien van een baan als expat, vinden de meeste internationale afgestudeerden hier overigens maar moeilijk werk, omdat ze

Dat Nederlands verarmt vraagt om stap overheid

geen Nederlands hebben geleerd. In 94% van de bedrijven spreekt men nog steeds Nederlands.

Intussen zien we dat het Nederlands verarmt, doordat het steeds minder gevoed wordt door hoogopgeleiden die op de universiteit academisch Nederlands hebben geleerd. Zo ontstaat een kettingreactie van 'slecht voorbeeld doet volgen' in alle sectoren van de samenleving, die ertoe leidt dat we ons steeds slechter uitdrukken. Zijn de taalprestaties in het funderend onderwijs ook hierdoor vaak teleurstellend? Het lijkt er wel op.

Ingrijpen

De overheid moet ingrijpen, want de universiteiten lossen het probleem niet zelf op. Eis dat op elke bacheloropleiding minimaal zestig procent van de vakken in goed Nederlands gegeven wordt en de stu-

dentent getraind worden in zowel het academisch Nederlands als het Engels. Zo blijven de opleidingen toegankelijk voor Nederlanders die minder goed zijn in Engels, zo beschermen we onze landstaal en zo remmen we de instroom van internationale studenten. Alleen de meest gemotiveerde internationale

studenten zijn bereid om Nederlands te leren, en dat is precies de groep die de universiteit

siteit graag ziet komen. Onze kinderen kunnen vaker de studie volgen van hun keuze, omdat ze niet hoeven te concurreren met grote aantallen buitenlandse studenten. Tegelijk kunnen zowel de Nederlandse als de internationale studenten weer een kamer vinden en kan het universiteitspersoneel weer ademen. Het bedrijfsleven zal dankbaar zijn, want de afgestudeerden beheersen hun talen. Zij kunnen weer over hun vak praten met het publiek. Onze Nederlandse afgestudeerden kunnen daarnaast, samen met de Nederlandersprekende buitenlandse afgestudeerden, een wezenlijke bijdrage leveren aan de Nederlandse gemeenschap die hun opleiding mogelijk gemaakt heeft.

Francisca Wagenmakers is hbo-docent en bestuurslid van Beter Onderwijs Nederland

Je groeit als mens en als wereldburger

Internationalisering van het hoger onderwijs kan, onder voorwaarden, van grote toegevoegde waarde zijn. Voor een deel ligt de meerwaarde buiten de universiteit of hogeschool; bijvoorbeeld dat een deel van de internationale studenten in Nederland blijft en bijdraagt aan onze samenleving. Ik richt me hier echter op de meerwaarde voor het onderwijs zelf en de leerervaring van studenten.

De belangrijkste voorwaarde is dat de internationale setting iets zinnigs moet toevoegen aan het onderwijs. Dat kan de leerstof zelf betreffen en de ontwikkeling van studenten. Iemand vertelde me eens dat hij in Maastricht in het Engels les moest geven over de Duitse schrijver en filosoof Goethe aan voornamelijk Duitstalige studenten. Dat lijkt me niet erg zinvol.

Culturele verschillen

Bij de opleiding waar ik verantwoordelijk voor ben, Politics, Psychology, Law & Economics (PPLE), ligt dat anders. Het analyseren en onderzoeken van grensoverschrijdende maatschappelijke uitdagingen vormt een rode draad door het curriculum. Thema's als klimaatverandering, migratiestromen of de recente Covid-19-pandemie houden zich niet aan landsgrenzen en moeten internationaal aangepakt worden. Deze problemen vragen niet alleen om de verschillende invalshoeken en onderzoeksmethodes van

onze vier disciplines, maar het debat wordt ook verrijkt door de inbreng en gezichtspunten van onze internationale en cultureel diverse gemeenschap van studenten en staf. De gevolgen van klimaatverandering zijn op het platteland van India immers anders dan in de Gelderse Vallei. Al doende leren onze studenten ook omgaan met nationale en culturele verschillen en het opereren in een internationaal gezelschap, waar ze later in hun werk veel profijt van hebben.

Een tweede voorwaarde voor internationaal onderwijs is een goede begeleiding van een gemeenschappelijke taal. Meestal is dat het Engels. Bij PPLE worden studenten en staf onder andere daarop streng

Meerwaarde voor studenten én onderwijs

geselecteerd. Als Engels niet de moedertaal is, moet men op andere wijze aantonen deze taal meer dan voldoende te beheersen. Overigens selecteren wij maar circa 200 studenten per jaar, van wie gemiddeld 30% met Nederlandse nationaliteit, dus de bijdrage van PPLE aan de internationalisering is gering.

Een derde voorwaarde is zorgen voor een goede opvang en begeleiding van de internationale jongeren

die naar Nederland komen, zeker bij een Bachelorprogramma als PPLE. De eerstejaars zijn 18 (soms zelfs jonger) en komen wonen, leven en studeren in een onbekende stad en land, ver weg van familie en vrienden. Ze kennen de gewoontes en regels niet en als het even tegenzit, hebben ze weinig om op terug te vallen. Wij hebben daartoe een hele structuur opgetuigd van mentoren en studieadviseurs en zelfs dan is de overgang af en toe (te) zwaar voor een student.

Onvergetelijk

Als aan deze voorwaarden is voldaan, biedt een internationale opleiding en gemeenschap een fantastische, rijke en onvergetelijke ervaring voor zowel studenten als hun docenten en begeleiders. Bij elke afstudeeremonie horen we weer hoezeer onze studenten de diversiteit op velerlei gebied bij PPLE hebben

gewaardeerd, naast alle kennis en vaardigheden die ze hebben opgedaan. Ze zijn enorm gegroeid, als academicus, als mens en als wereldburger. We zullen nog veel plezier van hen hebben.

Dr. Radboud Winkels is aan de UvA verantwoordelijk voor Politics, Psychology, Law & Economics (PPLE), de studie waaraan prinses Amalia komend studiejaar gaat beginnen.

DIT ZEGGEN ANDEREN

WAT VINDT U? REAGEER OP WWW.WUZ.NL

ONDERWIJSMINISTER ROBERT DIJKGRAAF IN KAMERBRIEF (13 JUNI 2022):

„Het is (...) noodzakelijk om op de korte termijn enkele stappen te zetten, aangezien een aantal opleidingen (en een aantal steden) nu al tegen de grenzen van hun capaciteit aanloopt. Universiteiten moeten gezamenlijk de verantwoordelijkheid nemen voor een duurzame, verantwoorde en stabiele onderwijsomgeving. In het Bestuursakkoord

wil ik hier een aantal concrete afspraken met hen over maken.”

ONDERZOEKSRAPPORT 'STAAT VAN HET NEDERLANDS', TAALUNIE (2021):

„In het Nederlandse hoger onderwijs heeft het Nederlands al lang geen monopoliepositie meer en is er sterke concurrentie van het Engels. (...) De keuze voor uitsluitend Nederlands ligt in Nederland een stuk lager aan de universi-

teit (28,1%) dan in het hbo.

HENK STRIKKERS, COLUMNIST EN REDACTIECHIEF FOLIA, BLAD VAN DE UVA:

„Door de toename van het aantal buitenlandse studenten barsten universiteiten uit hun voegen en is de kamernood in studentensteden steeds nijpender aan het worden. Dat wordt voor een groot deel veroorzaakt door het beleid van universiteiten. Zij hebben al dan niet uit naïviteit de doos

van Pandora geopend door in een paar jaar een groot aantal bachelorstudies in het Engels aan te bieden, zonder dat zij middelen hadden om te sturen op hoeveel studenten er instroomden.”

TAALKUNDIGE VICKY VAN DER ZEE OVER TOENAME ENGELSTALIGE STUDIES, IN DE TELEGRAAF:

„(...) die trend is niet per se in het voordeel van Nederlandse studenten.”

door
Paul
Jansen

IN HET VIZIER
DE WEEK VAN DE HOOFDREDACTEUR

Rookgordijn rond asielcriminaliteit

Deze week was er opnieuw gedoe rond de cijfers over asielcriminaliteit. Die wordt anders gemeten, volgens het kennisinstituut van het ministerie van Justitie en Veiligheid (WODC) omdat dat 'nauwkeuriger' zou zijn. Hoe gaat de redactie hiermee om?

De nieuwe meetmethode betekent in de praktijk dat de cijfers met terugwerkende kracht fors lager uitvallen. Zo ging het aantal meldingen van misdrijven door asielzoekers in 2020 omlaag van 5500 naar 4500. Er waren bijvoorbeeld plotsklaps 30 procent minder geregistreerde verdachten van aanranding en verkrachting. Niet omdat de misdrijven niet hebben plaatsgevonden, maar omdat ze niet meer meetellen.

Hoe dat kan? Er worden alleen nog maar verdachten meegeteld die ten tijde van het misdrijf in een asielzoekerscentrum (azc) verbleven. Wie zich tussen opvangvormen bevond wordt niet meegeteld. Datzelfde geldt voor criminele asielzoekers die elders onderdak hebben, bijvoorbeeld in gemeentelijke opvang. Een woordvoester meldde aan onze politiek verslaggever Valentijn Bartels dat de oude rapportage 'een vertekend beeld' gaf.

Er is reden voor argwaan. Iedere spindoctor in politiek Den Haag kent het boekje 'hoe te liegen met statistiek'.

Journalistieke vinger op de zere plek

Een voorbeeld geeft het WODC zelf in een eerdere asielstudie. Daarin staat dat vijf procent van de azc-bewoners als verdachte van een misdrijf wordt aangemerkt. 'Dit is een hoog percentage', aldus de onderzoekers, want voor Nederlanders ligt dit op 0,6 procent. Maar wat deed het WODC vervolgens: het 'corrigeerde' de cijfers voor sekse, leeftijd en sociaaleconomische status. De aanpassingen die daaruit rolden toonden opeens dat asielzoekers niet vaker dan Nederlanders als verdachte worden aangemerkt.

Zo kunnen problemen worden weggedeneerd. Dat past in een patroon van bagatelliseren en verstoppen rond asielproblematiek. De Telegraaf onthulde in 2017 de omvang van criminaliteit onder asielzoekers nadat de politie aanvankelijk had beweerd dat dergelijke cijfers niet bestaan. Vervolgens was geprobeerd openbaarmaking tegen te houden. Toen het ministerie daarna 'in het kader van de transparantie' een jaarlijks overzicht introduceerde van asielcriminaliteit, bleken de zwaarste misdrijven weggemoffeld onder het kopje 'overige'. Deze krante ontdekte dat. Het kostte toenmalig staatssecretaris Mark Harbers (Asiel) de kop.

Gezien bovenstaande verbaast de nieuwste konkel niet. Net zo min als het verbaast dat kritische verslaggeving op dit beladen dossier weerstand ontlokt. Echter, uiteindelijk is het niet de journalistieke vinger op de zere plek die het maatschappelijk draagvlak voor asiel uitholt. De oorzaak ligt bij het rookgordijn dat steeds wordt opgetrokken en waarachter een gebrek aan doortastendheid schuilgaat om misbruik van onze gastvrijheid aan te pakken.